

KORUMA ALANINDA ÜRETİLEN PLANLARIN PAYLAŞIMA AÇILMASI GEREKİYOR

İçinde bulunduğumuz dönemde doğal ve kültürel mirasın korunması, geliştirilmesi ve yaşatılması açısından yeni bir sürece girmiş bulunuyoruz. Koruma alanında yeni kavramlar, yeni yönetim modelleri, yeni uygulama araçları ve yeni düzenlemeler gündeme gelmiş durumda. Artık konuya dar bir bakış açısından, imar planı yaklaşımı ile eğilmek mümkün görünmemektedir. Ülkemizin imzaladığı uluslararası sözleşmeler boyutunda yeni doğal ve kültürel mirasın korunmasına yönelik politikalara ihtiyacımız var. Bu politikaların ekonomik, sosyal ve kültürel politikalar ile birlikte düşünülmesi kaçınılmazdır.

Ülkemiz, kültürel miras açısından çok çeşitli ve zengin bir mirasa sahip olup, bugüne kadar bu mirasın korunması ve yaşatılması noktasında gerekli araştırmalar yapılmamış, politikalar üretilmemiş, uygulamaya geçilmemiş, yeterli finansman kaynakları geliştirilmemiş ve kültürel mirasın tahrip edilmesine adeta bir ortam sağlanmıştır.

Doğal ve kültürel mirasın korunmasına sadece sit ilanı ile yaklaşılmaya çalışılmıştır. Son dönemlerde ilan edilen sit alanları üzerinde de yoğun bir yapılaşma baskısı görülmektedir. Öncelikle doğal ve kültürel değerlerin korunması, sadece o alana yönelik fiziksel kararların alınması ile sağlanamadığı yaşanan süreç içinde görülmüştür. Doğal ve kültürel değerlere, kent veya bölgenin bir parçası olarak yaklaşılması ve bütüncül bir bakış ile ele alınması gerekli olduğu ortaya çıkmıştır. Koruma kararlarının kullanım kararlarını etkilemesi ve eşgüdümü sağlaması, çok boyutlu olarak fiziksel, kültürel, sosyal araştırma, analiz ve kararları içermesi gerekmektedir. Her ölçeğin gerektirdiği kararlar alındığı gibi, alt ölçeklerde tasarım boyutu da düşünülmesi gerekmektedir.

Plan kararları alana ilişkin yönetim, finansman ve uygulama araçları kararlarını da içermelidir ve mülkiyet ile ilgili çözüm önerileri getirmelidir. Koruma planlarında katılım boyutunun da önemli bir yer tutması gerekmektedir. Katılım konusu planların hazırlanması, onaylanması, uygulanması ve izlenmesi süreçlerini de kapsayacak şekilde düşünülmelidir.

Bütün bu süreçte koruma amaçlı imar planlarını yapmakla sorumlu olan şehir plancılara önemli roller düşmektedir. Şehir plancıları koruma konusuna, yeni düzenlemelerle birlikte, yeni bir yaklaşımla eğilmesi ve uygulamaya geçmesi önemli bir görev olarak durmaktadır. Bunun için kendilerini yenilemeleri kaçınılmazdır. Koruma planları çok boyutlu planlar olduğu için şehir plancıları kendilerini geliştirmeleri gerektiğinden, üniversitelere ve meslek odalara da görevler düşmektedir. Üniversitelerin Şehir ve Bölge Planlama Bölümleri ortaya çıkan gelişmeler doğrultusunda eğitim programlarını gözden geçirmeleri gerekmektedir.

Kurumsal açıdan da yeni düzenlemeler kaçınılmaz görülmektedir. Doğal ve kültürel mirasın korunması ülkemiz açısından çok önemli olduğu için bu konuda uzmanlaşmış, politika üretecek bir kurumsal yapılanmaya gerek bulunup bulunmadığı da ayrıca tartışma konusu olmalıdır. Merkezi yönetim ile yerel yönetim arasında kültürel mirasın korunması ve yaşatılmasında nasıl bir görev ve sorumluluk üstlenileceği de açıktır. Yerel yönetimler uygulama sürecinde etkin bir görev üstlenmelidir. Yerel yönetimlere yaptıkları planlara ve projelere göre merkezi yönetim tarafından kaynak aktarılması zorunludur. Bu süreçte merkezi yönetimin yönlendirme yanında denetimi de gereklidir.

Şehir plancılarının önünde hızlı bir biçimde ürettikleri korumaya ilişkin iyi plan örneklerini diğer meslektaşları ile paylaşması gerekmektedir. Üniversitelerin koruma alanında ürettikleri planların, koruma alanındaki deneyimlerin tartışılması ve bundan sonra üretilecek planların kalitesinin artırılmasına yönelik yeni bakış açılarının kazanılması için bir başlangıç noktası olabilir. Koruma alanında üretilen planların her bir aşamasının kamuoyu ile paylaşılması da birikimlerin birlikte elde edilmesini sağlayacaktır.